

1233

1. Beh. af Lovf. indeh. nogle Best. om Kommunernes Skolev. udenf. Kbhvn.

1234

den, der er kommen til orde iaar fra de tre ærede sønste Medlemmer, jeg før nævnte. Men saa var der atter Andre, som forekom mig indtog den Stilling, at de nok vare tilbøjelige til at gaa med til en Skolereform og egentlig heller ikke skulde have saa meget imod det Forslag, som forelaa, men som vare bange for, at det skulde medføre for store Udgifter saavel for Staten som for Kommunerne, dog væsentlig for de sidste. Jeg skal paa ingen Maade undertjende Betydningen af disse Medlemmers Betæneligheder, de nemlig, der ere bange for at forvalde for store Udgifter for Kommunerne, thi det er meget muligt, at Forholdet er saaledes paa forskjellige Steder af Landet, at man har al mulig Opfordring til at være meget varsom med at forhøje de aarlige Udgifter, og derfor dadler jeg ikke Nogen for, at han holder dette Hensyn stærkt for Die. Men det forekommer mig imidlertid, at det er mærkværdigt, at man ude i Landet udenfor Kjøbenhavn nærer Betæneligheder ved at tage imod den Understøttelse fra Statskassens Side, som her tilbydes, thi det er jo, som det allerede blev paapeget ifjor af et Par ærede kjøbenhavnske Medlemmer, en Opoffrelse fra Statskassens Side, som her bydes Landet, og som Hovedstaden ikke faar Del i. Det forekommer mig, at det er underligt, at det kan vække saa store Betæneligheder hos Repræsentanter ude fra Landet at tage mod det Tilbud, som her gøres. Det forekommer mig, at man skulde vel betænke sig paa at lægge Hindringer i Veien for at faae en Lov vedtagen, som bringer saa store Offre fra Statens Side, som dette Lovforslag tilfigter. Er det muligt at faae Sagen ordnet saaledes, at Udgifterne fra Kommunens Side kunde lempes noget efter hver Egn's Forhold og Raar, skal jeg gjerne være med dertil. Jeg vil ret alvorlig henstille til ærede Medlemmer at arbejde med paa, at det blev muligt at drage til Nytte for Almueundervisningen her i Landet af de rundeliggende Midler, som her tilbydes fra Statens Side.

S. Andersen: Der er vel neppe noget Spørgsmaal, der har i den Grad Interesse som Skolespørgsmaalet. Det vidner jo nemlig om, at Spørgsmaalet har stor Interesse, at hver Gang det bliver behandlet her i Thinget, drøftes det meget fyldigt, uden at der dog derfor endnu er kommet noget Resultat med Hensyn til en Lovs Vedtagelse. Om der nu er større Udsigt til Forslagets Vedtagelse end tidligere, skal jeg ikke kunne

fige. Men hvad jeg kunde ønske, selv om der ikke kom nogen Lov ud, er, at denne Behandling, som her føres, maa være Frugt ude i Landet, saa at Forslaget blev drøftet i Landets forskjellige Egne. Vel har det i flere Aar været forhandlet paa de saakaldte Skolemøder, men det finder jeg ikke er tilstrækkeligt. Jeg vil nærmest betegne disse Møder som Lærermøder, thi det har saa godt som kun været Lærere, som der have taget Ordet, og de Andragender, som ere komne fra den Side, have først og sidst handlet om Lønnings-spørgsmaalene. Jeg skal villig indrømme, at der er Lærere, som ere altfor lavt lønede, og at maaske ældre Lærere derved uforfkyldt sidde i trange Raar; men det tager sig visst ikke godt ud for Udenforstaaende, at Danmarks Lærereforening i Grunden holder sig sammen blot for Pengespørgsmaalens Skyld. De Folk bør ogsaa i en saa vigtig Sag spørges, der have Børn at sende til Skolen, og som skulde betale Udgifterne. Jeg mener dermed, at Forældrene ganske anderledes, end hidtil er flet, bør spørges i denne Sag. Grunden, hvorfor dette Forslag ikke tidligere er blevet til Lov, tør jeg ikke have nogen Mening om. Men jeg maa antage Grunden at være dels den, at Regjeringen har stillet sig paa et noget ensidigt Standpunkt i dette Spørgsmaal som i de øvrige Reformspørgsmaal, og dels den, at der udenfor denne Sal hersker delte Meninger om, hvorledes denne Sag egentlig skal ordnes. Løsnen er: Statskole eller Friskole, og det danner Modsætningen mellem saa mange Skolemand. Statskolens ubetingede Talsmænd ville, at Skolelagen skal ordnes helt og holdent som en Statsfog; de ville, at Staten skal bygge Skolerne, lønne Lærerne, kalde dem og kontrollere Undervisningen, og det bliver kun overladt til Forældrene at sende deres Børn til Skolen og saa betale, hvad det koster. Det Standpunkt er efter min Formening løslig ensidigt. Jeg finder det urigtigt at ordne Skolelagen paa den Maade, og tillige finder jeg, at det, at ordne Statskolen paa det Grundlag, aldeles uden at tage den Høvelse, der ved Siden af gjør sig gjældende, i Betragtning, er galt; det er umenneskeligt at forlange af Forældrene, at de absolut skulle sende deres Børn hen til en Skole, til en Lærer, som de maaske ikke dele Tro med eller have Tillid til. Overfor de ubetingede Statskolemand staa Friskolemandene, som sige: Staten skal ikke have noget med denne Sag at gjøre; vi kunne trygt overlade det, som der hører under, til Forældrenes egen Omsorg, de ville nok